

ó parcial de él. La carta despachada sobre esta resolucion con fecha de 18 del próximo febrero se entregó al procurador de Teruel el 19 del mismo; éste la presentó al ex-procurador de Málaga el 20 para que, aprovechando la facilidad de verse en un mismo punto los individuos de las dos comisiones los pudiera citar, y siendo ya imposible sostener al actual ministerio por estar repuesto contra la Constitucion y las leyes, no perdiésemos esta ocasion tan no esperada para unirnos; pero el ex-procurador de Málaga devolvió al de Teruel la carta y no aceptó el encargo, asegurando que por no haberse aprobado las bases era asunto concluido.

Esta, comuneros, ha sido la conducta noble, franca y pura que ha observado la asamblea en estos tratados de la union tan decantada con los masones. Decid ahora vosotros si, como sientan los disidentes, se demuestra por ella que no se busca el bien de la patria, y que se sacrifica por resentimientos particulares. Decid ahora si puede ser mayor el insulto que hacen á la asamblea con decir, que no era posible dar los masones armas mas poderosas contra los comuneros que desechan las bases primera y segunda en las que se esplica nuestro verdadero objeto; y si por el motivo que no las admitió la asamblea ha dado lugar á que digan que no trattamos de conservar la Constitucion, ni queremos oír proposiciones racionales de ninguna especie. Decid si despues de estos sucesos era posible, como deducen estos hombres fementidos, permanecer en la asamblea los que no quieran ser responsables de la destrucción de la patria; ó si los responsables de esta destrucción son estos pérvidos, que cargados de gracias han vendido traidoramente á los hijos legítimos de Padilla, y han desertado de las banderas de nuestro héroe para unirse á sus despóticos favorecedores, y favorecer á un ministerio que, atendiendo al des-

acuerdo con que ha dirigido al Estado y las causas de su permanencia, da que sospechar fundadamente no sea para bien ni prosperidad alguna, y sí para ruina é infelicidad de la patria.

DOCUMENTO TERCERO.

CONCILIUM TOLETANUM I.

Regulæ fidei catholiceæ contra omnes hæreses, et quām maximè contra priscillianos, quas Episcopi Tarraconenses, Carthaginenses, Lusitani et Bætici fecerunt, et cum præcepto Papæ urbis Leonis ad Balconium Episcopum Galleciae transmiserunt. Ipsi etiam et suprà scripta viginti canonum capitula statuerunt in concilio Toletano.

CANON XVIII.

Si quis in his erroribus Priscilliani sectam sequitur vel profitetur, ut aliud in salutari baptismo contra Sedem sancti Petri faciat, anathema sit.

CONCILIUM VASENSE II.

CANON IV.

Ut nomen Papæ in ecclesiis recitetur.

Et hoc nobis justum visum est, ut nomen domini Papæ, quicumque Sedi apostolicæ præfuerit, in nostris ecclesiis recitetur.

CONCILIO TOLETANUM III.**CANON XIII.**

Ut clerici, qui sacerulares judges appetunt, excommunicentur.

Diuturna indisciplinatio et licentiæ inolita præsumptio usque adeo illicitis ausibus aditum patefecit, ut clerici conclericos suos, relicto pontifice suo, ad iudicia publica pertrahant: proinde statuimus hoc de cætero non præsumi; sed si quis hoc præsumperit facere, et causam perdat, et à communione efficiatur extraneus.

CANON XIX.

Ut Ecclesia cum rebus ejus ad Episcopi ordinacionem pertineat.

Multi contra canonum constituta sic ecclesias quas ædificaverint postulant consecrari, ut dotem quam ei ecclesie contulerint, censeant ad Episcopi ordinacionem non pertinere, quod factum, et in præterito displicet et in futurum prohibetur; sed omnia secundum constitutionem antiquam ad Episcopi ordinacionem et potestatem pertineant.

CONCILIO TOLETANUM IV.**CANON XXXIII.**

Ne de facultatibus ecclesiarum, excepta tertia oblationum, Episcopus aliquid auferat.

Avaritia, radix cunctorum malorum, cuius sitis etiam sacerdotum mentes obtinet, multi enim fideliū in amorem Christi et Martyrum in parochiis Episcoporum basilicas construunt, oblationes conscribunt, sacerdotes hæc auferunt atque in usus suos convertunt: inde est quòd cultores sacrorum desificant stipendia sua perdunt; inde labentium basilicarum ruinæ non reparantur, quia avaritiā sacerdotali omnia auferuntur. Pro qua re constitutum est à præsenti concilio, Episcopos ita diœceses suas regere, ut nihil ex earum jure præsumant auferre, sed juxta priorum auctoritatem conciliorum, tam de oblationibus quam de tributis ac frugibus tertiam consequantur: quòd si amplius quidpiam ab eis præsumptum extiterit, per concilium restauretur, appellantibus aut ipsis conditoribus, aut certè propinquis eorum si jam illi à sæculo decesserunt. Noverint autem conditores basilicarum in rebus quas eisdem ecclesiis conferunt nullam potestatem habere, sed juxta canonum constituta, sicut Ecclesiam, ita et dotem ejus ad ordinacionem Episcopi pertinere.

CONCILIO TOLETANUM VI.**CANON XV.**

De collatis rebus Ecclesiis ut in earum jure perdurent.

Quia his qui principibus dignè deserviunt, atque deferentibus fidele illis obsequium constat nos opti-

mum ministrasse suffragium, dum justè à principibus
adquisita in eorum jure persistere sancimus indivulsa,
æquum est et maximè, ut rebus Ecclesiarum Dei ad-
hibeatur à nobis providentia opportuna: adeo, quæ-
cumque rerum Ecclesiis Dei à principibus justè conces-
sa sunt vel fuerint, vel cujuscumque alterius personæ
quolibet titulo illis non injustè collata sunt vel extir-
terint, ita in eorum jure persistere firma jubemus, ut
evelli quocumque casu vel tempore nullatenus pos-
sint; opportunum est enim, ut sicut fidelia hominum
servitia non existere censuimus ingrata, ita Ecclesiis
collata, quæ propriè sunt pauperum alimenta, eorum
jure pro mercede offerentum maneant inconvulsa.

CONCILIO TARRACONENSE.

Ut si Episcopus intestatus obierit, inventarium de rebus ejus clerici faciant, et nullus exinde aliquid auferat.

Sicubi defunctus fuerit Episcopus intestatus, post depositionem ejus à presbyteris et diaconibus de rebus ipsius breve fideliter conscribatur à minimo usque ad maximum, id est, de utensilibus vel omni suppellectile, ita tamen ut si quis exinde vel præsumpsisse vel occultè fuerit tulisse convictus, secundum furti tenorem restituat universa.

451

CANON XVI.

*Si Sacerdos moritur, quid de rebus Ecclesiæ ob-
servetur.*

.....: ut defuncto antistite vel etiam adhuc in supremis agente, nullus clericorum, cuiuslibet ordinis, officii gradusve sit, quidquam de domo auferre presumat, vel de utilitate quæ instrumenti domus esse noscitur, id est, mobili vel immobili rei ecclesiastice conetur invadere, nihil furto, nihil vi, nihil dolo suppressimens, auferens atque abscondens; sed is cui domus communissa est, subjunctis sibi cum consilio cleri uno vel duobus fidelissimis, omnia usque ad tempus Pontificis substituendi debeat conservare, vel his qui in domo inveniuntur clericis consuetam alimoniam administrare. Substitutus antistes suscepta ea, prout decessor suus ordinavit vel huic Deus imperaverit, uti cum his debeat quos cognoverit disciplinæ et charitati decessoris sui fideliter paruisse. Quod si quisquam post hæc cuiuslibet ordinis, ut superius dictum est, clericus, quacumque occasione de domo Ecclesiæ vel de omni facultate quidpiam probatus fuerit abstulisse, vel forsitan dolo aliquo suppressisse, reus sacrilegii prolixiori anathemate condemnetur, et vix quoque perigrina ei communio animæ concedatur; quia durum est ut hi quos constat in servitio Domini cum primæ sedis antistite desudasse, illorum, qui suarum rerum incubatores vel utilitatibus servientes atque vacantes suis noscuntur, despectibus aliquatenus crucientur.

CONCILIOUM TOLETATUM III.

CANON I.

Ut Conciliorum statuta et Præsumulum Romanorum decreta custodiantur.

Post damnationem hæresis arianæ et fidei sanctæ catholicæ expositionem, hoc sanctum præcepit concilium: ut quia in nonnullis vel hæresis vel gentilitatis necessitate per Hispaniarum ecclesias canonicus prætermisssus est ordo, dum et licentia abundaret transgrediendi, et disciplinæ optio negaretur, dumque omnis excessus hæresis soveretur patrocinio, ut abundantiam mali temperet districtio disciplinæ, pace Ecclesiæ Christi misericordia reparata, omne quod priscorum canonum auctoritas prohibet, sit, resurgentे disciplina, inhibitum, et agatur omne quod præcepit fieri; maneant in suo vigore conciliorum omnium constituta, simul et synodicae sanctorum Præsumulum romanorum epistolæ; nullus deinceps ad promerendos honores ecclesiasticos contra vetita canonum aspiret indignus; nihil ex hoc fiat, quod sancti Patres spiritu Dei pleni sanxerunt debere non fieri; et qui præsumperit, severitate priorum canonum distingatur.

CONCILIOUM CÆSARAUGUSTANUM III.

Ut defuncto Principe, superstes Regina statim et vestem sacerulariem deponat, et in cœnobio virginum mancipetur permansura.

Licet plenissimè in concilio Toletano de principum relictis institutum fuisset, ut nulli licitum esset superstitem reginam in conjugio ducere, aut sordidis

contactibus maculare, neque sequuturis regibus nec cuilibet hominum esset permisum, tamen nostri ordinis causa est, ut crebrissimè ad hoc aciem mentis nostræ condirigamus, quæ animæ intuemur exhibere profectum. Unde quia præteritis temporibus multas scimus atque cognovimus principum relictas post eorum vocationem, pro apice regni, quem regendo in cunctis tenuerunt, nullam reverentiam honoris eis adhiberi à populis, sed passim unicuique probatum est diversas assumentes occasiones, non solùm latenter in earum contrarietate insidias moliuntur, verùm etiam, quod veritati contrarium est, procaciter verba contumeliosa in conventu multorum eas afficiunt, et quod omni religione abominandum atque horrendum est, de his detrahere non sinunt, quas in caterva populi cernunt commorare; proinde, paterna pietate commoti, atque condigna circa tantum culmen providentes, per hujus decreti nostri paginam, non solùm quæ in prædicto concilio exarata sunt de conjugie principum custodiri perenniter atque firma stabilitate deceperimus permanere, sed etiam ea quæ sunt conspicua honestati necessaria modò annexere procuramus: ut servatis in omnibus sanctionibus canonum totius Toletani concilii, quæ de principum relictis promulgatae atque definitæ esse noscuntur, deinceps relicta principis superiore sententiam illibato animo pudice servans, statim, arcessito ab hoc sæculo principe, vestem sæcularem deponat, et alaci curiositate religionis habitum assumat. Quam etiam et confestim in cœnobio virginum mancipandam esse censemus, ut ab omni turbine mundi remota, nequaquam cuilibet locus attribuatur, per quod aut contumeliam tantæ potestati ingeratur, aut subdita plebi hæsisse patescat quorum ante dudum noscitur domina fuisse; sed infra claustra monasterii jugi sedulitati persistens, atque sanctimoniale vitam peragens, de regno temporali opitulatione divina ad regnum æternitatis mereatur pervenire.

Quicumque igitur superiores constitutiones, quæ salubri consilio à nobis definitæ esse noscuntur, violaverit vel execrari quacumque factione pertentaverit aut permiserit, noverit se excommunicationis perceptum sententiam, atque etiam exilii damnationis diuturno tempore incurrire jacturam.....

CONCILIUM TOLETANUM XIII.

CANON V.

Ne defuncto principe relictam ejus conjugem, aut in conjugio sibi quisque, aut in adulterio audeat copulare.

Execrabile facinus et assuetæ admodum iniquitatis est opus, defunctis regibus superstitis ejus conjugis regale torum appetere, et horrendis pollutio-
num maculis sordidare. Quis enim christianorum æquanimiter ferat defuncti regis conjugem alieno post-
modum connubio uti, aut sequuturi principis libidini
subjugari, ut quæ fuit domina gentis sit in postmo-
dum prostibulum fœditatis, et que toris exitit rega-
libus honoris regii sublimitati conjuncta, stupris eo-
rum vel conjugiis, quibus pridem dominata est, ab-
dicetur ut reproba? Quid ergo si moriuntur princi-
pes? Numquid inhonorandas relinquunt sui corporis
partes? Aut quia ad gaudia coelestia christiani trans-
eunt reges, propterea ad contumeliam in sæculo eo-
rum devocandæ sunt conjuges? Nusquam ergo inhono-
rum esse oportet quod honorandum convenit op-
portunè haberi. Nulli ergo licebit superstitem regi-
nam sibi in conjugio ducere; non sordidis contracti-
bus maculare; non hoc sequuturis regibus licitum;
non cuiquam hominum licebit esse permissum. Quod si facere tale aliquid quisquam præsumpsérít, quò

aut superstitem reginam post decedentis principis mortem sibi in connubio copulet, aut adulterina pollutione contaminet, sive sit rex sive quislibet homi-
num, qui hujus nostræ sanctionis sententiam violare præsumpsérít, sit ab omni christianorum com-
munione seclusus, et sulphureis cum diabolo contra-
datur ignibus exurendus. Quicumque igitur hujus institutionis nostræ præsumpsérít convellere vel abra-
dere sanctionem, sit nomen ejus abrasum et deletum de libro vitae, ut tartareas judicii poenas excipiat qui haec decreta honestatis devoverit violanda.

CONCILIUM TOLETANUM III.

CANON X.

Ue viduis pro castitate violentiam nullus inferat, et ut mulier invita virum non ducat.

Pro consulto castitatis, quod maximèhortamento concilii proficere debet, annuente glorioissimo domino nostro Recaredo rege, hoc sanctum affirmat con-
cilium, ut viduæ quibus placuerit tenere castitatem,
nulla vi ad nuptias iterandas venire cogantur: quod si priusquam profiteantur continentiam nubere ele-
gerint, illis nubant quos propria voluntate voluerint
habere maritos. Similis conditio et de virginibus ha-
beatur, nec extra voluntatem parentum vel suam co-
gantur maritos accipere: si quis verò propositum ca-
stitatis viduæ vel virginis impedierit, à sancta com-
munione et à liminibus Ecclesiæ habeatur extraneus.

CONCILIUM TOLETANUM IV.

CANON LXXV.

*De commonitione plebis ne in principes delinquatur:
de electione principum: de commonitione principum
qualiter judicent: atque de execratione Suintilanis,
et conjugis ac prolis ejus: similiter et de Geilane
germano ejus, ac rebus eorum.*

..... Quapropter nos ipsi sacerdotes omnem ecclesiam Christi ac populum admonemus, ut haec tremenda et toties reiterata sententia nullum ex nobis praesenti atque aeterno condemnet judicio, sed fidem promissam erga gloriosissimum nostrum Sisenandum regem custidores, ac sincerâ illi devotione famulantes, non solum divinæ pietatis clementiam in nobis provocemus, sed etiam gratiam antefati principis percipere mereamur. Te quoque praesentem regem futurosque aetatum sequentium principes, humilitate qua debemus deposcimus, ut moderati et mites erga subjectos existentes cum justitia et pietate populos à Deo vobis creditos regatis, bonamque vicissitudinem qui vos constituit largitori Christo respondeatis, regnantes in humilitate cordis cum studio bonae actionis, nec quisquam vestrum solus in causis capitum aut rerum sententiam ferat, sed consensu publico cum rectoribus ex judicio manifesto delinquentium culpa patescat, servata vobis inoffensis mansuetudine, ut non severitate magis in illis quam indulgentiam polleatis; ut dum omnia haec auctore Deo pio à vobis moderamine conservantur, et reges in populis, et populi in regibus, et Deus in utrisque latetur. Sanè, de futuris regibus hanc sententiam promulgamus: Ut si quis ex eis con-

tra reverentiam legum superba dominatione et fastu regio in flagitiis et facinore, sive cupiditate, crudelissimam potestatem in populis exercuerit, anathematis sententiâ à Christo Domino condemnetur, et habeat à Deo separationem atque judicium, propter quod præsumperit prava agere et in perniciem regnum convertere.

De Suintilane verò, qui scelera propria metuens se ipsum regno privavit et potestatis fascibus exuit, id cum gentis consultu decrevimus: Ut neque eumdem vel uxorem ejus, propter mala quæ commiserunt, neque filios eorum unitati nostræ unquam consociemus, nec eos ad honores à quibus ob iniquitatem dejecti sunt aliquando promoteamus, quique etiam, sicut fastigio regni habentur extranei, ita et à possessione rerum quas de miserorum sumptibus hauserant manent alieni, præter in id quod pietate piissimi principis nostri fuerint consequuti. Non aliter et Geilanem, memorati Suintilanis et sanguine et scelere fratrem, qui nec in germanitatis scedere stabilis extitit, nec fidem gloriosissimo Domino nostro pollicitam conservavit, hunc igitur cum conjuge sua, sicut et antefatos, à societate gentis atque consortio nostro placuit separari, nec in amissis facultatibus, in quibus per iniquitatem creverant, reduces fieri, præter in id quod consequuti fuerint pietate clementissimi principis nostri, cuius gratia, et bonos donorum præmiis ditat, et malos à beneficentia sua non separat.